

STAMMEBLADET

FORENINGEN FOR STAMMERE I DANMARK

NR. 2. MARTS 1993 18. ÅRGANG.

**FORÅRSMØDE
OG
GENERALFORSAMLING
I VIBORG**

**GOD STAMMEN -
DÅRLIG STAMMEN**

STAMMEBLADET

Er medlemsblad for

FORENINGEN FOR STAMMERE I DANMARK (FSD)

Stammebladet udkommer 6 gange om året: Februar, marts, juni, september, november & december.

Dette nummer af STAMMEBLADET havde deadline den 15. februar 1993.

Næste nummer af STAMMEBLADET har deadline den 15. maj 1993.

Dette nummer er i 350 eksemplarer og er trykt hos:
Pan Tryk, Skive

Redaktion: Lene Hansen

Breve og indlæg sendes til:
Foreningen for Stammere i Danmark
c/o DSI
Landskronagade 66
2100 København Ø

Indlæg må meget gerne være skrevet på maskine eller på diskette og det skal være læseligt.

issn: 0907-5364

INDHOLD

Nyt fra formanden	side 4
Indkaldelse til generalforsamling	side 5
Formandsberetning	side 6
Regnskab 1992	side 11
Budget for 1993 og 1994	side 13
Forslag til reviderede love	side 14
Indkomne forslag til generalforsamlingen	side 17
Stammekursus	side 19
Sekretær søges	side 22
God stammen - dårlig stammen	side 23
Nye internationale tiltag	side 26
Forårsmøde og generalforsamling	side 28
Lokal nyt	side 29
FSD kalender	side 30

Fra redaktionen.

Dette nummer vil være fyldt med en masse om/til generalforsamlingen som foregår den 18. april, MØD OP og mød en masse spændende mennesker.

Stammebladet er læsernes blad, så hvis du synes der mangler billeder eller spændende indlæg, så fat fotografiapparatet eller pennen og send dit billede eller indlæg til redaktøren som vil værdsætte dette.

Lene Hansen.

NYT FRA FORMANDEN

Kære medlem!

Jeg vil denne gang tage fat i folks holdning til stammen.

Hvad er så folks/samfundets holdning til stammen. Samfundets holdning er stort set, at stammen "forsvinder" med alderen, og derfor behøver vi ikke at gøre noget ved den, og samtidig sparer samfundet penge. Men denne holdning har heldigvis ikke vundet gehør inden for andre grene af undervisnings-/behandlingsverdenen, og man kan så spørge sig hvorfor har den ikke det?

Mit bud lyder på, at de berørte grupper har forstået at gøre opmærksom på deres problemer og synliggøre disse.

Den manglende synliggørelse af stammen er også baggrunden for hvordan folks opfattelse af stammen er. De fleste folk kender en der stammer, men de kender ikke noget til, den kamp der foregår indeni den stammende, når han/hun skal sige noget. Samt den psykiske påvirkning dette har på vedkommende.

Derfor, hvis vi vil sørge for en bedre behandling/undervisning og holdning på stammeområdet kræver det en synliggørelse af stammen og de problemer, der følger med stammen.

Det må derfor være en af hovedopgaverne for foreningen fremover, at arbejde med dette område.

Henrik N. Jensen

Indkaldelse til generalforsamling den 18. april 1993 kl. 9.15. på 'Blåkærgaard', Røddingvej, Viborg.

Dagsorden er ifølge lovene:

1. Valg af dirigent + stemmetællere.
2. Formandens beretning.
3. Revideret årsregnskab og budgetter for 1993 og 1994.
4. Fastsættelse af kontingent og tilskud til lokalafdelingerne.
5. Valg af formand.
6. Valg af medlemmer og suppleanter til bestyrelsen.
7. Valg af statsautoriseret/registret revisor og kritisk revisor samt suppleant.
8. Indkomne forslag:
  - a. Bestyrelsens forslag til reviderede love.
  - b. Intensiv medie-indsats/PR.
  - c. Personligt fremmøde ved opstilling og valg.
  - d. Regler for navneændring.
  - e. Bestyrelsesmødereferater.
  - f. Honorering af stammebladsredaktion.
  - g. Kompensation, for sekretariatslokaler.
9. Eventuelt.

Husk: Gyldigt **medlemsbevis** (kvittering) til generalforsamlingen og tilmelding til Sekretariatet, hvis du vil have **frokost efter generalforsamlingen om søndagen.**

Formandsberetning til generalforsamlingen 18. april 1993 kl. 9.15 på Blåkærgaard, Viborg.

af Henrik N. Jensen

Jeg vil på de følgende sider beskrive, hvad der er sket i foreningen fra jeg blev formand i 1992 og til denne generalforsamling.

Jeg vil gerne starte med at sige tak til dem, som i årets løb har trådt til, når der var brug for hjælp. Samtidig vil jeg gerne sige tak for den støtte, jeg har modtaget i årets løb efter den noget hovedkuls måde, jeg blev formand for foreningen på.

Vi blev desværre nødt til at afholde en ekstraordinær generalforsamling den 25. juli 1992 på grund af, at kasserer Gorm Rokkjær ikke så sig i stand til at forsætte jobbet som kasserer p.g.a et stort tidspres. På den ekstraordinære generalforsamling blev Anders Johansen valgt, som ny kasserer.

Bestyrelsen har i min periode afholdt 6 bestyrelsesmøder.

Bestyrelsen besluttede, på inspiration fra Anders Johansen at indkalde til et medlemsmøde den næstsidste weekend i oktober. Målet med medlemsmødet var bl.a. at give medlemmerne en orientering om hvad, der rører sig i foreningen samt give mulighed for en dialog med bestyrelsen og at delegere arbejdet i bestyrelsen ud på flere hænder.

Der blev nedsat følgende arbejdsgrupper:

- PR-gruppe.
- Stammebladsgruppe.
- Medlemsplejegruppe.
- Forældregruppe.
- Fondsgruppe.

Medlemsmødet vil fremover finde sted den sidste lørdag i oktober måned. Hvis der sidder nogen, som godt kunne tænke sig at deltage

i en af ovennævnte grupper eller, som vil starte en helt ny gruppe op er vedkommende velkommen til at henvende sig til bestyrelsen. Information fra de nedsatte grupper vil ske om lørdagen den 17. april.

Stammelejren.

Jeg vil ikke her gå dybere ind på selve indholdet af stammelejren 1992, da stammelejren er en selvstændig enhed, men blot sige tak for det tilbud Stammelejr giver foreningens medlemmer.

DSI - De samvirkende Invalideorganisationer.

I DSI er der startet en drøftelse af, hvilke kriterier nye organisationer skal optages efter, og DSI har bl.a. været med til at presse på for skabe ligestilling for handicappede.

Jeg er her i foråret blevet formand for Følgeudvalget for Skrivetelefoner, hvor jeg efterfølger Bent Lassen, Foreningen for Laryngectomerede.

Tips-/lotto loven skal revideres i år, og jeg håber, at minimum den nuværende ordning kan fortsætte. Det kan blive vanskeligt, da der er mange, der har fået øje på truget.

TBR - Taleinstitutternes Brugerråd.

Som deltager i TBR fik jeg kort tid efter min tiltræden mulighed for at deltage i Landsforeningen for Strubeløse's landskursus i Vingsted. Det var en stor oplevelse og gav mig inspiration til mit videre arbejde i foreningen.

Taleinstitutternes Brugerråd er det forløbne år blevet udvidet og består i dag af følgende organisationer:

Landsforeningen for Afasiramte.

Foreningen for Stammere i Danmark.

Landsforeningen for Laryngectomerede.
Landsforeningen for Læbe-Ganespalte.
Dansk Apoplexiforening.
Hovedcirklen.
Landsforeningen Evnesvages Vel.
Landsforeningen for Ordblindesagen.
Landsforeningen for Arbejdsskadede.

Udvidelsen er sket på anbefaling fra Amternes Logopædi Samråd tidligere Taleinstitutternes Samråd. Dette skal også ses i lyset af at taleinstitutterne i dag ikke kun har med talen at gøre, men også med hørelsen og synet m.v.

ELSA.

Den 30/10 - 1/11 1992 var FSD vært for det halvårslige ELSA-møde. Mødet fandt sted på Blåkærsgaard v/Viborg. Til mødet var foruden landenes 2 repræsentanter inviteret formændene for de tilsluttede foreninger. Der herskede en god ånd, og blandt andet blev det drøftet, hvad ELSA skulle satse på i de kommende år. Hvad ELSA gør/kan gøre afhænger af, hvor meget finansiel støtte der kan fås fra EF. Det program, ELSA hidtil har fået støtte fra, er blevet beskåret med 30 pct. Det kan bl.a. være nødvendigt at skære antallet af årlige møder ned fra 2 til 1.

Center for Stammeforskning.

Center for Stammeforskning har i årets løb skiftet navn til:
Dansk videncenter for Stammen.

FSD har sammen med Audiologopædisk Forening støttet afholdelse af et seminar med temaet: "Udvikling og holdninger i stammebehandling i Danmark (Norden)".

Jeg har sammen med vores repræsentant Hermann Christmann i Dansk Videncenter for Stammen været til møde i undervisningsministeriet for at sikre en større støtte til videncentret.

Stammebladet.

Stamme-bladet har fået ny redaktør. Efter års hårdt slid har Henning Delfs/Elisabeth Sørensen fundet tiden inde til at overlade tøjlerne til andre. Lene Hansen var straks parat til at overtage disse.

Forældrearbejde.

På initiativ fra Maja Knudsen, Fløng, har der været afholdt et arrangement i Roskilde, hvortil forældre til stammende børn blev inviteret. Meningen med mødet var bl.a. at forsøge at få skabt et netværk for forældre til stammende børn.

Medlemsantallet.

Dette har været svagt stigende i det forløbne år og skulle gerne stige kraftigere i det kommende med baggrund i det forøgede PR-arbejde. Vi er i øjeblikket oppe på ca. 230 medlemmer. For at tiltrække flere nye medlemmer besluttede bestyrelsen at nedsætte kontingentet til 60 kr. for 1993.

Verdensstammekonferencen.

Konferencen fandt sted i San Francisco i perioden 13. - 15. august 1992 og foreningen havde 3 repræsentanter afsted. Nærmere præsentation af konferencen se Stammebladet nr. 5 - November 1992. Men jeg vil lige gentage, at FSD var med til slå Danmarks navn fast i "Stammefolkets" bevidsthed ved at blive verdensmestre i at lave det bedste "Stammebanner".

Nordisk Stammeseminar 1992.

Norge var i 1992 vært for det årlige seminar i perioden 18. - 20. september 1992 på LO-skolen Sørmarka v/Oslo. Temaet for konferencen var "Konflikt". Dette blev belyst via folkeeventyr.

Der var kun 3 deltagere fra Danmark og her kan nævnes at der var 10 fra Island. I alt deltog der ca. 90 deltagere.

Der var inviteret 2 deltager fra Tallinn, Estland, som fortalte om de vilkår deres nystartede stammeforening eksisterer under.

Under seminaret i Norge holdt 2 deltagere fra hvert af de deltagende lande (Norge, Sverige, Finland, Island og Danmark) et kort møde hvor det blev aftalt, at der hvert år skulle afholdes et lignende møde for at styrke det nordiske samarbejde og udveksle viden og erfaringer.

I perioden 24. - 26. september 1993 er det Danmarks tur til at afholde seminaret. Seminargruppen har igennem et stykke tid arbejdet med dette. Gruppen har bestilt plads på LO-skolen, Helsingør og temaet er "Stammen og omverdenen". Jeg håber og regner med opbakning fra **din** side.

Fremtiden.

Fremtiden er svær at spå om; men hvis vores økonomiske situation ikke forværres drastisk, må vi fortsætte den linje der er lagt på bl.a. medlemsmødet i oktober 1992. Samtidig vil det være nødvendigt, at der skabes nogle flere aktiviteter lokalt rundt om i landet. Og initiativer med dette formål vil blive støttet i videst muligt omfang. For at vi kan lave noget lokalt, kræver det også en større opbakning om foreningen, og at vi bliver flere medlemmer. I et forsøg på at skaffe flere medlemmer har bestyrelsen besluttet, at nedsætte kontingentet fra 120 kr. til 60 kr. for 1993. Så folk har ikke længere undskyldningen, at de ikke har råd.

RESULTATOPGØRELSE FOR 1992

Lottomidler	334.548	
Andre tilskud (Socialm.)	15.000	
Kontingent	18.775	
Salg af pjecer m.v.	<u>47.367</u>	
Indtægter ialt:		415.690
Produktionsomk. pjecer m.v.	130.206	
Stammebladet	31.009	
Nordisk Stammeseminar, 1992	3.371	
USA Seminar, 1992	15.273	
Planlægning af Nordisk Stammesem. 1993	1.259	
ELSA-møder og kontingent	7.631	
Stammelejr	0	
Fremtidsværksted	10.238	
Oktobermøde	5.190	
Psykotrapikursus	<u>19.550</u>	
Seminarer, kursusudg. m.v. Ialt:	54.296	
Kontingent DSI og TBR	11.175	
Dansk Videncenter for Stammen, Tilskud til seminar	9.500	
Forældrearbejde	<u>12.211</u>	
Aktivitetsudgifter ialt		<u>139.400</u>
DÆKNINGSBIDRAG		276.290
Honorarer (sekretær/formand/kasserer)	83.280	
Generalforsamling	13.081	
Oktober møde	5.191	
Bestyrelsesmøder	21.103	
Medlemsrekruttering	12.452	
Gaver m.v.	210	
Plus (1991+1992)	9.158	
Konferencedeltagelse	<u>3.275</u>	
PR, møde og repræsentation ialt:	70.160	
Administration	<u>77.744</u>	
Udgifter i alt:		<u>231.184</u>
RESULTAT FØR EKSTRAORDINÆRE POSTER		45.106
Ekstraordinære indtægter (Tips og Lotto 1991)	24.645	
Ekstraordinære udgifter	-23.374	
RESULTAT FØR RENTER		46.377
Renteindtægter m.v.	4.149	
ÅRETS RESULTAT		50.526

=====
50.526

BALANCE PR. 31. DECEMBER 1992

AKTIVER

Anlægsaktiver i alt		28.537
Beholdning af pjecer m.v.	37.870	
Tilgodehavender vedr. salg	4.717	
Tilgodehavende hos tidligere formand	105.281	
Andre tilgodehavender	<u>1.136</u>	
Beholdninger, tilgodehavender m.v. i alt	149.004	
Likvide midler i alt (Bank/Giro/kasse)	<u>128.244</u>	
Omsætningsaktiver i alt		<u>277.248</u>
AKTIVER I ALT		305.785
		=====

PASSIVER

Egenkapital		180.575
Henlæggelser, Nordisk Stammeseminar 1993		66.000
Forudbetalinger	390	
Skyldis A-skat og moms	36.969	
Skyldige omkostninger	<u>21.851</u>	
Gæld i alt		59.210
PASSIVER I alt		305.785
		=====

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med god revisionskik. Det er således ikke helt efter samme retningslinier som forrige år, og sammenligningstal er derfor udeladt.

Følgende regnskabsprincipper er anvendt:

Resultatopgørelsen:

Der er foretaget periodisering af indtægter og udgifter således, at resultatopgørelsen giver udtryk for årets drift.

Balancen:

Materielle anlægsaktiverne er opført til anskaffelsessum med fradrag af afskrivninger (afskrivningsperiode 5 år). Øvrige anlægsaktier (EDB) er afskrevet fuldt ud i tidligere år.

Udover de i årsregnskabet opførte gældsposter har Foreningen for Stammere i Danmark ikke påtaget sig garanti-, kautions- eller eventualforpligtelser.

BUDGET FOR 1993 OG 1994 SOM VEDTAGET AF BESTYRELSEN, FEBRUAR 1993.

	1993	1994
Indtægter:		
Lottomidler	300.000	300.000
Kontingent	15.000	17.000
Pjecer	50.000	50.000
Renter	4.000	4.000
Fondsansøgninger	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>
	399.000	401.000
Udgifter		
Pjecer	20.000	20.000
Stammebladet	30.000	30.000
Nordisk Stammeseminar	7.500	7.500
ELSA	5.000	5.000
Stammelejr	0	0
Internationalt arbejde	10.000	10.000
DSI/TBR	18.000	18.000
Lokalafdelinger	3.000	3.000
Oktobermøde	7.000	7.000
Generalforsamling	7.000	7.000
PR-gruppen	20.000	20.000
Plus/(Stamposten)	5.000	5.000
Forældregruppen	10.000	10.000
Medlemspleje	25.000	25.000
Forskning og Stammebeh.	10.000	10.000
Lønninger	66.000	70.000
Bestyrelsen	30.000	30.000
Sekretariat	30.000	30.000
Afskrivninger	20.000	5.000
Revision	13.000	13.000
Hensættelser til tab	<u>65.000</u>	<u>75.000</u>
Samlede udgifter	401.500	400.500
Resultat:	-2.500	500

BESTYRELSENS FORSLAG TIL REVIDEREDE LOVE

§ 1 Foreningens navn er Foreningen for Stammere i Danmark (FSD). Foreningens hjemsted er Københavns kommune.

§ 2 Foreningens formål er at

- Udbrede kendskabet til stammere og stammeres vilkår,
- Udøve en oplysende og rådgivende virksomhed med hensyn til stammens årsager, forebyggelse og behandling,
- Støtte forskning med hensyn til stammen og stammebehandling,
- Varetage stammeres interesser på enhver måde.

§ 3 Som medlem kan optages stammere, stammeres pårørende samt enhver, der er interesseret i stammen, stammeforskning og stammebehandling.

§ 4 Medlemskab og stemmeret er betinget af gyldigt medlemsbevis.

§ 5 FSD er en landsforening.

I tilknytning til landsforeningen kan der oprettes lokalafdelinger, som selv fastsætter deres organisationsform. Dog varetages forbindelser til institutioner m.v. af landsforeningsmedlemmer i lokalafdelingerne. Oprettelse af lokal afdelinger støttes af landsforeningen. Desuden yder landsforeningen til lokalafdelingerne et af generalforsamlingen fastsat tilskud pr. betalende medlem af landsforeningen i lokalafdelingens amt.

Kontingent til landsforeningen fastsættes på generalforsamlingen, eventuelt gradueret efter medlemskategori. Bestyrelsen kan dog i forbindelse med herved af nye medlemmer fastsætte særkontingent for disse for den resterende del af et regnskabsår.

§ 6 Foreningen ledes af en bestyrelse bestående af et ulige antal højst syv medlemmer, der vælges for to år ad gangen. Ved en bestyrelse på syv medlemmer vælges tre medlemmer på ulige årstal og fire medlemmer på lige årstal. Der vælges to suppleanter for et år ad gangen. Eventuel indtræden af en suppleant sker for resten af den ordinære valgperiode.

Genvalg kan opnås.

Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, næstformand og kasserer. I de af bestyrelsen nedsatte udvalg kan den lade menige medlemmer indtræde.

Formand, kasserer, sekretær og redaktør kan honoreres. Bestyrelsen ansætter og afskediger sekretær og redaktør og fastlægger ansættelsesvilkårene.

§ 7 Generalforsamlingen, som er foreningens højeste myndighed, afholdes senest fire måneder efter regnskabsårets udløb. Generalforsamlingen indkaldes med mindst tre ugers skriftligt varsel. Sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen udsendes dagsorden, formandens beretning, det reviderede årsregnskab for det forgangne regnskabsår, budget for det indeværende regnskabsår og for det følgende regnskabsår, kontingentforslag, herunder tilskud til lokalafdelinger i henhold til § 5, for det følgende regnskabsår, bestyrelsens kandidatforslag, evt. andre kandidatforslag, samt indkomne forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen. Forslag, som ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være formanden i hænde senest 1. marts.

Dagsordenen skal mindst indeholde følgende punkter:

1. Valg af dirigent og stemmetællere.
2. Formandens beretning.
3. Revideret årsregnskab og budgetter.
4. Fastsættelse af kontingent og tilskud til lokalafdelinger.
5. Valg af medlemmer og suppleanter til bestyrelsen.
6. Valg af statsautoriseret eller registreret revisor.
7. Valg af kritisk revisor og suppleant.
8. Indkomne forslag.
9. Eventuelt.

Ekstraordinær generalforsamling skal inden to uger indkaldes med mindst 2 ugers og højst 13 ugers varsel, når bestyrelsens flertal eller mindst 20% af FSD's medlemmer skriftligt har krævet det. Indkaldelsen skal være skriftlig og skal være bilagt dagsorden.

§ 8 På kandidatlisterne stemmes skriftligt ved personligt fremmøde på generalforsamlingen eller pr. brev. Brevstemmer skal være formanden i hænde senest to dage før generalforsamlingen. Der kan kun afgives stemmer svarende til det antal bestyrelsesmedlemmer, der skal vælges.

Andre forslag stemmes der om på generalforsamlingen ved personligt fremmøde eller ved fuldmagt.

Almindeligt flertal afgør udfaldet. Undtaget herfra er lovændringer, der kræver 2/3 flertal.

Afstemninger er skriftlige, hvis blot et medlem kræver det.

Til bestyrelsen kan både vælges stammere og ikkestammere, dog skal der være flertal af stammere.

Formanden skal være stammer.

I tilfælde af stemmelighed mellem en stammer og en ikkestammer, må ikkestammeren vige for stammeren.

§ 9 Årsregnskab og budgetter forelægges den ordinære generalforsamling til godkendelse. Regnskabet skal være godkendt af den af generalforsamlingen valgte statsautoriserede eller registrerede revisor.

Den kritiske revisor forelægger for generalforsamlingen en beretning med påpegning af eventuelle uhensigtsmæssigheder i regnskabs og budgettets pengeforbrug, og med foreslåede ændringer i prioriteringerne.

Foreningens regnskabsår er kalenderåret.

§10 Foreningen tegnes af formanden sammen med et bestyrelses medlem, i formandens fravær af næstformanden sammen med et bestyrelsesmedlem. De tegningsberettigede kan meddele enkelte bestyrelsesmedlemmer prokura med nærmere angivne retningslinier.

§11 Beslutning om foreningens opløsning kan kun finde sted på to på hinanden følgende generalforsamlinger, afholdt med seks ugers mellemrum. Vedtagelse kræver 2/3 flertal blandt de fremmødte. Ved opløsning skal foreningens midler anvendes til støtte for stammeforskning i Danmark. Den opløsende generalforsamling træffer beslutning vedrørende midlernes placering.

§12 Denne lov træder i kraft 20. april 1993 og vil få fuld virkning fra den ordinære generalforsamling i 1994. Dette betyder at den valgte formand i 1993 kun er formand i 1 år og i 1994 bliver bestyrelsesmedlem.

Denne lov er vedtaget .....

INDKOMNE FORSLAG FRA MEDLEMMERNE TIL BEHANDLING PÅ GENERALFORSAMLINGEN:

Forslag B, fra Hermann Christmann:

'Gennem intensiv medieindsats (bl.a ved hjælp af reklame) at markere Stammeforeningen, og forøge den brede befolknings forståelse for stammen og stammendes problemer'.

Begrundelse:

Foreningen skal gøres kendt, potentialet er der, der er utroligt mange, der kender en, der stammer, og som ikke aner et dug om, hvad det vil sige at stamme, men som altså har noget at hænge informationen op på. Tænk på muskelsvindfonden, der er garanteret færre mennesker, der kender en med muskelsvind end en stammer, men alligevel har muskelsvindfonden formået at markere sig i langt højere grad end stammeforeningen i folks bevidsthed. Det er altså muligt at gøre noget!

Mit forslag indebærer, at der skal bruges penge, endda mange penge til denne offensive indsats. 100.000 kroner, måske mere, er ikke urealistisk på årsbasis, til at betale for reklamespots, tryksager, annoncer og hvad ved jeg.

Så derfor, kære medstammere, lad de næste tre år stå i offentlighedens tegn under sloganet *Gør stammeforeningen kendt*.

Hermann C.

Forslag C til G, fra Henning Delfs og Elisabeth Sørensen.

C. På generalforsamlinger, og hvor mennesker vælges til tillidsposter i FSD, kan disse kun vælges, såfremt de er personligt tilstede under valghandlingen.

D. At vedtægterne tilpasses, så et evt. senere forslag om navneændring af foreningens navn kan opnås ved generalforsamlingsflertal.

E. At bestyrelsesmødereferater, der udarbejdes under bestyrelsesmøder, er identiske med dem, der udsendes til foreningens medlemmer.

F. At den til enhver tid siddende redaktør af Stammebladet honoreres med samme beløb pr. blad, som formanden honoreres med pr. måned.

G. At foreningen yder kompensation, såfremt sekretæren selv stiller lokaler til rådighed.

Begrundelser:

Forslag C. har den indlysende begrundelse, at medlemmet, som ønsker at træde ind som aktiv i FSD-arbejdet, har den personlige forpligtigelse at forklare baggrunden for sit tilsagn om opstilling, samt det uhensigtsmæssige der ligger i, at man som generalforsamlingsdeltager kan opfordres til at stemme på én eller flere, der ikke er tilstede, og man måske slet ikke kender.

Forslag D. sigter på en afbureaukratisering af vedtægterne, så vedtægterne tilpasses medlemsønsker ud fra vedtægtsbestemmelserne om forslag forud for en generalforsamling.

Forslag E. er en forpligtigelse til såvel bestyrelsen som bestyrelsens referent om at være så saglig, at ordlyden kan læses af enhver, der er medlem. Det enkelte bestyrelsesmedlem kan til enhver tid have sine egne notater.

Forslag F. og G. bygger på de erfaringer, vi har gjort inden for såvel bladarbejde som sekretariatsarbejde. Rammer for en ensartet redaktørhonorering bør kunne finde sted, da bladet er et meget vigtigt og livgivende organ for foreningen. At det er pladskrævende, når en sekretær skal lægge lokaler til foreningens pjecebeholdning og PC-udstyr, synes at være indlysende. Kompensation må gives, da funktionen indebærer hjemmearbejde på forskellige tidspunkter afhængigt af sekretariatets arbejdsbyrde på det pågældende tidspunkt.

Henning og Elisabeth

*I oktober 1992 blev der afholdt et kursus på Magleaas kursuscenter,
"Behandling af stammen hos teenagere og voksne"*

Stammekursus.

Underviser var professor Einer Boberg.

Einer Boberg er en af de førende personer indenfor stammebehandling og er professor på Department of Speech Pathology and Audiology, University of Alberta Edmonton, Canada.

Siden 1972 har E. Boberg og D. Kully udviklet en stammebehandlingsmetode med rødder i non-avoidance teknik og adfærdsmodifikation, for teenagere og voksne. Metoden har vist sig at være et meget effektivt middel til ændring af stammen og stammeadfærd.

Nyere undersøgelser har antydnet, at stammen kan opfattes som en neurofysiologisk forstyrrelse, hvor komplekse motoriske funktioner er hæmmet i større eller mindre grad. Det slår først og fremmest igennem i de højest udviklede funktioner og vil derfor primært vise sig i artikulationsprocessen.

Sekundærstammen ses som en reaktion på de kommunikative forstyrrelser. Ud fra dette synspunkt kan en sådan uhensigtsmæssig adfærd bearbejdes gennem behandling.

Denne behandling foregår dels som en klassisk holdningsbearbejdning, dels som en meget målrettet artikulatorisk bevidstgørelse, hvor alle elementer i artikulation, prosodi og fonation gøres til genstand for analyse og træning. Arbejdsmetoden har været intensive kurser af 3 ugers varighed med påfølgende weekendgenopfriskningskurser. For at måle metodens effektivitet er der i en årrække lavet undersøgelser på kursisterne. Det har vist sig, at der har været en markant positiv effekt på klienternes talemønstre, så de har været i stand til at fastholde/bruge den indlærte metode i dagligdagen.

For stammeundervisere, der i dagligdagen har oplevet at teknik og holdningsbearbejdning har givet resultater i undervisningsforløbene, men at effekt af dette ofte har fortaget sig efter undervisningens ophør, er det især dette sidste aspekt, der vækker interesse. Vi har derfor taget initiativ til at introducere Boberg's og Kully's metode

her i Danmark for at se, om de canadiske erfaringer kan overføres til danske forhold. Det er sket i samarbejde med Institut for Stuttering Treatment and Research. Edmonton.

Deborah Kully, der har overtaget det daglige arbejde med stammebehandling på klinikken i Edmonton, har sagt ja til at undervise på kurset, der afholdes som en workshop i juni 1993.

Der kan stilles mange spørgsmål til ovenstående. Vi tror ikke, vi kan løse gåderne omkring stammen, men vi finder det imidlertid vigtigt at få lejlighed til at tilføre stammeundervisningen nye impulser.

Workshoppen giver en beskrivelse af programmets forudsætninger, principper, delmål og endelige mål.

Deltagere vil gennem demonstrationer og øvelser dels lære teknikker til indlæring af flydende tale, dels lære, hvordan talehastighed og stammen objektivt kan måles.

Når en vurdering/bedømmelse af klienter er blevet diskuteret, vil programmets otte enkeltpunkter blive detaljeret beskrevet:

- orientering
- indentifikation
- introduktion til flydende tale
- forlængelser på stærkt nedsat talehastighed
- forlængelser på nedsat talehastighed
- forlængelser på let nedsat talehastighed
- kontrolleret talehastighed
- overførsel

Der vil blive diskuteret strategier, der kan fremme holdningsændringer og reduceret undvigeadfærd.

Videoptagelser, demonstrationer, praktiske øvelser og diskussioner af cases vil blive brugt dels for at belyse specielle problemer, dels for at vise strategier over for problemer, der ofte viser sig i et undervisningsforløb.

Workshoppen afsluttes med en diskussion af den betydning et systematisk vedligeholdelsesprogram har og en gennemgang af vedligeholdelsesprogram og genopfriskningskuser.

Titel: Behandling af stammen hos teenagere og voksne.

Arrangører: Talepædagoger ved Taleinstituttet i Aalborg, Torstein Niclasen og Dorte Damgaard i samarbejde med Institute for Stuttering Treatment og Research, Edmonton v/E. Boberg og D. Kully.

Underviser: Deborah Kully, Edmonton, Canada.

Tidspunkt: 7. - 11. juni 1993 (begge dage incl.).

Sted: Hotel Klitrosen
Slettestrand, Fjerritslev
Tlf. 98 21 72 55.
Ankomst 7/6 kl. 9.00.
Undervisningen starter kl. 10.00.
Afrejse 11/6 kl. ca. 16.15.
Undervisningen slutter kl. 16.00.
Evt. ekstra overnatning søndag før kursusstart bestilles ved henvendelse til hotel Klitrosen (pris 375 kr. incl. morgenmad).

Indhold: Dybdegående indføring i et stammebehandlingsprogram fra Institute for Stuttering Treatment and Research, Edmonton, Canada.

Deltagere: Talepædagoger, psykologer og andre interesserede (max. deltagerantal på 20).

Sprog: Let forståeligt engelsk.

Pris: Kursusafgift 2.685 kr.
Undervisningsmaterialer 500 kr.
Opholdsudgifter 1.900 kr. (incl. moms).

Tilmelding: Taleinstituttet, Borgmester Jørgensens Vej 2,
9000 Aalborg. Tlf. 98 14 41 44.

Tilmeldingsfrist: 29. marts 1993.

Yderligere oplysninger: Torstein Niclasen tlf. 98 47 37 05 privat
Dorthe Damgaard tlf. 98 34 16 15 privat
98 14 41 44 job

Sekretær søges*

Da vores nuværende sekretær ønsker at stoppe, søger Foreningen for Stammere en sekretær for perioden 19/4 - 31/12 1993. Der vil være chance for en forlængelse af perioden.

Arbejdet vil komme til at bestå af:

- ekspedition af pjecer/foldere m.m.
- ekspedition af indkomne telefonbeskeder
- løse kontoropgaver for nedsatte arbejdsgrupper
- ad hoc opgaver.

Du bør have følgende kvalifikationer:

- Etb-kyndig (wordperfect)
- have lyst til at bruge dine kreative evner til gavn for foreningen.

Arbidsstedet vil være hjemme ved dig selv, og der skal være mulighed for plads til EDB-udstyr + pjecer m.m.

Arbejdstiden vil være fleksibel, men der skal påregnes ca. 30 timer pr. måned

Lønnen og de nærmere arbejdsvilkår aftales ved ansættelsen.

Ansøgning med bilag skal være nedennævnte i hænde senest 10. april 1993 kl. 16.00.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til formand Henrik N. Jensen, Tusborgvej 8, 9310 Vodskov, tlf. 9829 2170.

Følgende artikel blev uddelt ved workshop på 3. internationale møde for stammere i San Francisco, august 1992.

Oversættelse: Ivan Køhler og Henrik Daniel Sørensen.

GOD STAMMEN - DÅRLIG STAMMEN

af Gerald F. Johnson
Institut for Stammen
University of Wisconsin-Stevens Point, USA

Forslag til, hvordan du kan håndtere din stammen.

1. Stammen forsvinder ikke, den vil du altid have. Der vil altid være en stammerest, så derfor: Lær dig at håndtere de øjeblikke, hvor du stammer.

2. Der er GOD stammen, og der er dårlig stammen. Lær dem begge at kende. God stammen har lav muskelspænding, fylder ikke meget, er uforudsigelig (stammen kommer bare), den ofres ringe opmærksomhed og der er en høj grad af tolerance. Der er kun lidt overvågning og kontrol.

DÅRLIG stammen er forbundet med stor muskelspænding, kamp, meget opmærksomhed og en lav grad af tolerance med

alle de gammelkendte negative følelser i stammeøjeblikket.

Hvis du ikke gør noget ved den DÅRLIGE stammen, vil det forsætte på den måde. Du behøver ikke at acceptere din DÅRLIGE stammen, og du skulle have en høj grad af tolerance over for din GODE stammen.

3. Accepter din GODE stammen.

Det kan godt være, at du ikke er så god til det i begyndelsen, for de fleste af dine anstrengelser har krævet, at du overvåger din stammen.

Brug din energi på at arbejde med at ændre din DÅRLIGE stammen.

Det kan godt være, at andre heller ikke er for gode til at acceptere stammen, men du kan ikke ændre hele verden (alle de tilhørere), så derfor: Du må nøjes med at bekymre dig om dig selv. Folks reaktioner bliver aldrig bedre end den måde, DU opfatter dem på.

Din egen tolerance er af afgørende betydning.

4. Tænk positivt om dig selv. Bekæmp negative tanker om dig selv. Du er en betydningsfuld person - sig det ofte til dig selv. Det er nødvendigt, at du går ind for dét, for at få talen til at fungere bedre. Det kræver tid og indsats fra din side. Vær fri og åben, både med hensyn til din stammen og med hensyn til dig selv.

5. Tag chancen! Løb risikoen! At undgå stammen kan blive et vedvarende problem. Undgåelser er tegn på skræk for tilhørerne, frygt, holden sig tilbage, manglende selvtillid o.s.v. Jo oftere du ta'r chancen, jo bedre. Brug dine muligheder.

6. Lad være med at overvåge din tale hele tiden. Det er for belastende for dig. Det bliver bare til en del af dit problem og ikke en måde at løse problemet på. GOD stammen og mindre overvågning er bedre end overvåget tale uden stammen. Du kan alligevel ikke holde overvågningsuhyret i gang i det lange løb.

Øv dig i at blive en ikke overvåget stammer.

7. Du behøver ikke at stamme på samme måde resten af dit liv. Skift til en måde at stamme på, som er mere acceptabel for dig - lav din DÅRLIGE stammen om til en GOD stammen.

8. Du skal ikke øve dig i at tale flydende - der er ikke noget i vejen med dit taleapparat - men du skal øve dig i at få talen til at flyde, også når du stammer, og du skal bruge ligeså meget energi på det, som du bruger på at stamme.

Folk, der stammer, taler ofte fra et stammeord til det næste stammeord og bruger meget energi i den proces - at tale flydende begynder med det første ord og slutter med det sidste.

Tving dig til at tale igennem i sætningen i stedet for at standse ved hvert stammeord og begynde igen - brug mere energi på at få talen til at flyde. Husk at acceptere GOD stammen, når du øver dig på det.

9. Tag fat i din DÅRLIGE stammen. Find ud af hvad du gør, og hvordan du kan forbedre stammen. Mærk og føl

din DÅRLIGE stammen, og gør den bedre.

10. Nogle måder, du kan arbejde med din DÅRLIGE stammen på:

* Hvis du på forhånd bliver opmærksom på DÅRLIG stammen på et ord, så 'snig dig ind på ordet', og sig det med let stammen. Sig ordet med en glidende bevægelse, blødt og let - og forsæt.

* Stop op, når du stammer DÅRLIGT, og sig ordet igen, glidende, blødt og let - og forsæt.

* Find ud af, hvad det er for bevægelser i din mund, der udløser DÅRLIG stammen. Hvor er det, du hænger fast? og hvad gør du i munden, når du stammer? Ingen stemme? Stemme, men ingen bevægelse? Sidder tungen fast? Holder du vejret? o.s.v.

Lav om på de bevægelser, der udløser DÅRLIG stammen.

* Glid ud af DÅRLIG stammen, mens du stammer - glidende, blødt og let - og forsæt.

* Tag fat i DÅRLIG stammen og hold på den, til du kan bløde op og forsætte glidende, blødt og let.

* Find ud af, hvordan du lettest kommer igennem stammen, og brug den måde på den DÅRLIGE stammen. Nogle få af de måder, du kan bruge: Løs kontakt, glidende bevægelse gennem ordet, luft gennem stemmeapparatet, let tale, lad stemmen bære gennem hele sætningen.

* Lad være med at bytte ord ud.

* Lad være med at prøve på at UNDGÅ at stamme, for det kræver for meget overvågning. Stam åbent, frit, let, uden at presse og uden at skamme dig eller gå i panik.

Når du kan det, vil du stamme mindre, end du tror muligt.

NYE INTERNATIONALE TILTAG.

Med anbefaling fra en lang række internationale handicaporganisationer, regeringsrepræsentanter, professionelle rådgivere m.v. er der taget skridt til at oprette en international fond og et aktivitetscenter for handicappede. Officiel start er planlagt til den 1.4.1993 i Geneve med FN's tidligere generalsekretær Javier Perez de Cuellar som formand og generalsekretær for FN's handicap-årsti, Hans Hoegh som generalsekretær.

Formålet med fonden er at skabe finansielt grundlag for det påtænkte center.

Centrets formål er at komplementere det arbejde, der foregår tilgodesende handicappede. Det er planen at etablere lokaler og et serviceapparat, der skal stå til rådighed for organisationerne og stille professionel assistance til rådighed. I forbindelse med initiativ tagernes orientering om planerne har de besvaret følgende spørgsmål:

1. Er Centret endnu en handicaporganisation?

Nej. Det er alene en egnet bygning med egnet service og opholdsmuligheder, som tilbydes internationale handicaporganisationer. Hvert enkelt organisation vil beholde sin egen identitet og uafhængighed samt sine egne mål.

2. Hvorfor behøver vi et International Handicap Center?

Handicaporganisationer har haft nogen fremgang til gavn for verdens handicappede, men meget mangler stadig at blive gjort. Ved forening af anstrengelserne i fælles tiltag og gennem flere ressourcer kan der hurtigere ske fremskridt.

Centret vil skabe rammerne for denne proces. Det vil også hjælpe med til at reducere omkostningerne for de deltagende organisationer og sørge for speciel støtte til deres projekter og aktiviteter.

3. Hvorfor oprette både en Fond og et Center? Vil dette ikke føre til ekstra arbejde og udgifter?

Nej. Formålet med fonden er at sikre Centrets vedvarende funktion og at støtte deltagende organisationer i deres arbejde og programmer.

4. Men vil etablering af Fonden ikke gribe ind i organisationernes egne indsamlinger?

Alt vil blive gjort for at sikre, at dette ikke sker. Fondens bestyrelsesmedlemmer er valgt ud fra deres erfaringer med hensyn til at rejse penge fra kilder, som normalt ikke overvejes af handicaporganisationerne.

5. Hvordan vil Centret virke?

Medens den administrative side at Centret og dets service vil blive styret af en leder og personale fra Fonden, vil Centrets program og strategi blive afgjort af en Centerkomité, som består af repræsentanter fra de deltagende organisationer. Det er deres center. Man vil gøre alt for sikre, at brugen og fordelingen af ressourcer deles retfærdigt mellem alle deltagende organisationer.

6. Hvilken type organisationer vil være i stand til at deltage i Centret?

Fuld deltagelse begrænses til internationale organisationer, hvor flertallet af medlemmerne er handicappede. Deres repræsentanter vil danne Centerkomitéen. Andre internationale organisationer eller organer, som måtte ønske at få indflydelse i Centret, vil ikke få en aktiv rolle i komitéen.

7. Vil de deltagende organisationer miste deres repræsentative status i forhold til FN's organer?

Slet ikke. Intet vil ændre sig. Centret er simpelt hen et ressource-center og service leverandør til internationale handicaporganisationer.

8. Hvor skal Centret placeres, og hvem skal tage beslutningen?

Drøftelser foregår med repræsentanter for et antal større europæiske byer. Alle forslag vil blive sendt til de organisationer, som har udtrykt et ønske om at deltage med henblik på at bestemme Centrets beliggenhed.

9. Hvordan skal man sammenfatte de fordele Centret vil give de deltagende organisationer?

Det vil være et verdensopspændende idealcenter. Deltagere vil arbejde side om side med andre internationale organisationer og derved opnå større erfaring med hensyn til handicappedes globale situation. De vil i høj grad kunne drage fordel af professionel hjælp, forbindelse til massemediernes offentlige opmærksomhed, oprettelse af fonde og identificering af projekter, udvikling og ledelse.

Ved at være beliggende et sted med fælles faciliteter o.s.v., vil de bedre være i stand til at koncentrere sig om deres egne mål.

FORÅRSMØDE OG GENERALFORSAMLING

I år afholdes generalforsamlingen på en søndag, men om lørdagen holder vi vores første 'forårsmøde, hvor der vil være lejlighed til at møde bestyrelsen, ligesindede, samt høre et interessant foredrag om "stammen" lørdag aften med Steen Fibiger.

Forårsmødet starter lørdag den 17. april kl. 14:00.

Hvis du kommer lørdag skal du tilmelde dig til sekretariatet senest den 10 april. Så vi ved hvor mange der vil spise og overnatte.

Det samme gælder hvis du ønsker **frokost efter generalforsamlingen om søndagen.**

Tog/busforbindelser til Blåkærgaard

Lørdag:

Hobro station (tog fra Aalborg)	ank.	10.23	13.23
Hobro rutebilstation linie 64	afg.	10.35	13.35*)
Blåkærgaard	ank.	11.18	14.18

*) Der er ca. 1,2 km. fra Hobro station til rutebilstationen.

Viborg station (tog fra Langaa)	ank.	12.21	14.32
Viborg rutebilstation linie 64	afg.	12.35	14.40

Hvis ovennævnte tider ikke kan bruges kontakt Johnnie H. Nielsen 75 93 28 60.

Sekretariatet vil være behjælpelig med at koordinere evt. fælles transport.

LOKAL NYT

Nedenfor bringes navne og adresser på amtsrepræsentanterne og evt. amtsslige aktiviteter, som kan have lokal interesse og som redaktionen er vidende om.

NORDJYLLANDS AMT

Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
98 29 21 70

VIBORG AMT

Elisabeth Sørensen
Ringparken 9 B.2.tv.
7800 Skive
86 86 26 96

VEJLE AMT

Johnnie H. Nielsen
Havepladsvej 176
7000 Fredericia
75 93 28 60

RIBE AMT

Frank Helmuth Sørensen
Grønningen 17 1. tv.
7200 Grindsted
75 32 25 14

FYNS AMT

Jørgen Olsen
Ellekærshaven 56
5250 Odense SV
66 17 03 83

STORSTRØMS AMT

Michael Kirkeby
Søndervej 25
Fodby
4700 Næstved
53 74 55 04

VESTSJÆLLANDS AMT

Rosa Kristensen
Kalundborgvej 120
Viskinge
4400 Kalundborg
53 49 30 19

ROSKILDE AMT

Maja Knudsen
Birkevang 56
Fløng
2640 Hedehusene
42 16 24 69

KØBENHAVN

Per F. Knudsen
Fyrrehusene 60
2600 Glostrup
43 43 45 75

Preben Goldmann
42 95 55 21

FSD KALENDER

FORÅRSMØDE:

Lørdag den 17. april kl.
14:00

Husk tilmelding senest den
10. april.

GENERALFORSAMLING:

Søndag den 18. april
kl. 9:15.

Begge dele på Blåkærgaard
ved Viborg.

Vedr. overnatning og trans-
port se side 28.

STAMMELEJR 1993:

Finder vanen tro sted i juli
måned.

NORDISK STAMMESEMINAR:

Danmark er i 1993 vært for
Nordisk Stammeseminar.

Seminaret vil finde sted på
LO-skolen i Helsingør,
24 - 26 september 1993.

Temaet for dette seminar
bliver:

'Stammen og omverdenen'.

EFTERÅRSMØDE - 'OKTOBER':

Den 29. - 31. oktober,
et sted i Danmark.

Årligt tilbagevendende be-
givenhed den sidste weekend
i oktober.

F S D 's B E S T Y R E L S E

Formand: Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
98 29 21 70

Næstformand: Johnnie H. Nielsen
Havepladsvej 176
7000 Fredericia
75 93 28 60

Kasserer: Anders Johansen
42 26 91 95

Bestyrelsesmedlemmer:

Elisabeth Sørensen
Ringparken 9 B 2 tv
7800 Skive
86 86 26 96

Martin Klitgaard
Elmelundsvej 4.L 2501
5200 Odense V
65 71 02 01

Poul Bang Henriksen
Hedebyvej 32
8600 Silkeborg
86 81 64 70

Preben Goldmann
Birkhøj Terr. 454 E
3520 Farum
42 95 55 21

Bestyrelsessuppleanter:

Karen Steffensen
Fasanvej 2
8544 Mørke
86 37 76 31

Foreningen for Stammere i Danmark

c/o DSI

Landskronagade 66

2100 København Ø

Telefon: 86 86 26 96

Hverdage mellem kl. 16 & 18.

Du er altid velkommen til at kontakte foreningen med spørgsmål, oplysninger eller lignende.

Medlemskab af FSD koster kr. 60 i 1993.

Foreningen sælger følgende pjecer:

Når det lille barn stammer   kr. 25,00 inkl. moms

Stammer du?   kr. 31,25 inkl. moms

Stammer dit barn?   kr. 25,00 inkl. moms

Stammer din elev?   kr. 31,25 inkl. moms

(priserne er excl. forsendelse)

Plakat med stammende berømt heder kan købes for kr. 50 inkl. forsendelse.

T-shirt med vinderbanneret fra verdens-stammekongressen i San Francisco kan købes for kr. 100 excl. forsendelse.

Video-biblioteket omfatter følgende bånd med ekspedition-sgebyr på kr. 50 og lånetid én uge:

Sounds of Stutteres.   Vesttyskland 1989

Vi stammer og hvá så.   v. bl.a. H. Delfs

Talelyst og stammeangst.   v. bla. P. F. Knudsen